

De frivillige i Øster Hornum

Kathrine Randeris Clausen, antropologistuderende fra Aarhus Universitet

Kører du en tur mod nord ad Nibevej, kommer du i den øvre del af Rebild Kommune gennem en lille by med godt 1000 indbyggere. Bygrænsen markeres af de nye byskilte hvorunder der bliver reklameret for den kommende sommerfest. Blandt de private boliger langs vejen bemærkes først den store sportshal med FDF hytten ved siden af, og i baggrunden ses det grønne område, der kaldes Katbakken. Fortsætter du forbi forsamlingshuset og T-krydset, som de lokale kalder Svinget, kommer du til den lille brugsforretning. Overfor ses den lille grønne plads med bænke fra Øster Hornum Borgerforening, hvor frisøren og genbrugsbutikken ligger. Og sidst kommer du frem til den lille pæne branddam ved den nordlige udkanten af byen. I baggrunden mod vest ligger kirken på en bakketop, og drejer du østpå fra Nibevej, finder du ældrecenteret samt skolen og børnehaven, der er integreret til det nyere projekt Børneuniverset. Begiver du dig fra boligområderne videre ud i det omgivende landskab er der gode chancer for at støde på nogle af de afmærkede Kløverstier eller Nihøje lidt længere borte.

Alt dette og mere til udgør de fysiske omgivelser i den lille nordjyske by Øster Hornum. Og i disse nydelige omgivelser befandt jeg mig 3 uger i foråret 2013. Under den rolige overflade findes en masse aktivitet og tiltag lige fra pensionistforeningen til sportshallens mange initiativer og til FDF kredsen, hvor jeg gennem min tid i Øster Hornum blev budt indenfor til diverse aktiviteter og til snak med nogle af byens frivillige.

Jeg har haft fokus på netop frivillige i Øster Hornum. I en lille by med sådan aktivitet ville jeg gerne undersøge, hvad der motiverer folk til at deltage aktivt? Og hvilken værdi det lokale samfund og omgivelserne har for indbyggerne? Jeg håbede på den måde at blive klogere på, hvordan indbyggerne i sin fritid engagerer sig i lokalområdet og gør brug af faciliteterne og aktiviteter, der er til rådighed i byen.

En by af og med frivillige

Spørger man byens beboere, hvad der giver dem lyst til at blive i byen, nævnes de forskellige faciliteter og omgivelserne som noget af det første. Særligt de grønne områder som Katbakken og Kløverstierne er nogle som lokale fra alle aldersgrupper taler om med stolthed. Katbakken, der nu har knapt 9 år på bagen, og som er et udendørs aktivitetsområde, der blandt andet bruges til byfester såsom Skt. Hans og af de lokale FDFere, blev skabt gennem lokalt initiativ og fundraising. Og Kløverstierne, som er sidste skud på stammen, er på lignende vis blevet skabt ved fælles hjælp. Her har en gruppe lokale mænd brugt tid i weekenderne på at udgrave stierne, der nu udgør et afmærket stisystem i det omgivende landskab. De bruges af de lokale til gåture og af byens mountainbike klub, der har stor glæde af stierne. Med områder som disse har borgerne sat eget præg på omgivelserne i Øster Hornum, hvilket giver dem en følelse af medejerskab. *"Det er vigtigt for fællesskabet. Jeg tror, det betyder meget, at man ved, at det er nogle frivillige herudefra, der har lavet det af deres egen fri vilje uden at de har fået noget for det. Altså, det er en samlet indsats, så man føler at det er vores, man føler det er allemandseje i byen, og man har del i det. Det betyder meget, at vi kan samles der"*. Således fortalte en aktiv fra FDF klubben mig om forholdet til Katbakken.

Fællesskabet viste sig tydeligt som en fællesnævner for mange af de aktiviteter, der foregår i byen. Hyggen ved at mødes op med de andre i weekenden med en øl og en skovl blev nævnt som motivationsfaktor for mændene, der hjalp til at udgrave Kløverstierne. I forhold til deltagelse i øvrige aktiviteter, såsom Skt. Hans arrangementet, at være leder i FDF eller træner i boldklubben, er det sociale også en stor motivationsfaktor, ligesom det er for børnene og de unge, der deltager i foreningernes aktiviteter. Også i rekrutteringen af nye medlemmer i for-

eningerne eller hjælpere til diverse begivenheder spiller den sociale del en væsentlig rolle. Netværket i byen og nærområdet bruges nemlig aktivt, når der skal planlægges arrangementer eller bruges en hjælpende hånd til et FDF møde. Størstedelen af de aktive FDF ledere og bestyrelsesmedlemmer er blevet rekrutteret gennem deres børns deltagelse i foreningen eller gennem venner, der er aktive. Og i lignende stil skaffes hjælp til afholdelsen af Skt. Hans gennem forespørgsler til venner og bekendte. Dog benyttes de lokale institutioner også til rekruttering ved hjælp af løbesejler i brugsen, på skolen og i kirken, hvilket også ofte er hvordan tilflytter bliver involveret. Det generelle indtryk er at folk gerne vil byen og at indstillingen smitter. Men når det kommer til at påtage sig roller, der kræver mere tid og indsats end hvad der er lige til eller når nogen skal tage det store kølige overblik, viser det sig ofte mere besværligt at rekruttere folk. Dette er et punkt hvor der kæmpes en regelmæssig kamp blandt andet i at finde folk til bestyrelser og lederposter.

Livet i den lille by

'Der skal være plads til alle' var et udtryk, jeg hørte nævnt i flere sammenhænge i min tid i Øster Hornum. Under et fyraftensmøde mellem nogle af lokalområdets frivilligt aktive og kommune repræsentanter blev netop det at gøre plads til alle nævnt sammen med venlighed og tillid som de eftertragtede egenskaber for lokalt foreningsliv. Lokalt i Øster Hornum lægges der vægt på at lade folk føle sig velkomne. I FDF blev jeg forklaret at "*alle skal føle sig velkomne, og en hilsen og et smil kommer man langt med*".

Et lignende initiativ tages gennem Øster Hornum Portalen videre ud til den bredere befolkning via internettet. Her har man, særligt rettet mod nye tilflyttere, valgt at lave en 'byg og bo' sektion, der giver en kort beskrivelse af hvad Øster Hornum byder på. Ydermere tilbydes her en såkaldt tilflytterguide, som giver folk, der overvejer at flytte til byen, mulighed for at komme i kontakt med nogle af de nuværende beboere og få en snak om livet i Øster Hornum. Om dette initiativ fortæller en af bagmændene at "*vi ville gøre det nemmere for tilflytter at komme hertil, måske har de lyst til en kop kaffe og en snak [...] vi har altid haft et godt sammenhold herude, synes jeg*". Dog lægges der vægt på at der i byen også er plads til dem, der blot gerne vil have et stille liv for sig selv uden at involvere sig i for mange af aktiviteterne. De nylige tilflyttere til Øster Hornum, jeg talte med, nævnte afstanden til Aalborg, den nemme adgang til motorvejen samt byens faciliteter såsom skole, børnehave og brugsen som motivationsfaktorer for at vælge byen inden de flyttede dertil. Den forgående beslutningen om at flytte til området i det nordlige Jylland tog for de flestes vedkommende udgangspunkt i at de allerede havde et forhold til eller familiemæssig baggrund i nærområdet ved Øster Hornum. Og at det så netop blev Øster Hornum handlede for de flestes vedkommende også i høj grad om at det var her, de faldt for et hus.

Mange tager dagligt turen til Aalborg for at komme på arbejde. Men ellers går de lokale også op i at gøre brug af de faciliteter, de har i lokalområdet. Blandt andet lægges der vægt på at man skal støtte den lokale brugs, for at den ikke ender med at skulle lukke. I en humoristisk tone kommenterer en af forældrene fra FDF på emnet at "*den skal vi også holde gang i, ellers falder alle vores huse med 200.000 i værdi*".

Men med alle disse fordele i den lille by er der dog også ulemper. Falder samtalen i stedet på, hvad der mangles i Øster Hornum, nævnes busforbindelser som det første. Her i byen er det almindeligt at hver familie har to biler, så de kan køre til arbejde og køre børnene til aktiviteter, der foregår udenfor byen, "*hvis man er afhængig af offentlig transport og bor herude, så sidder man altså fast*", blev jeg fortalt kort og godt. Ikke mindst de ældre børn, der efter 6. klasse skal rykke skole ud af byen, savner at have bedre transportmuligheder ud af byen, hvilket kunne give bedre mulighed for fritidsjobs og aktiviteter i andre byer. Dog er der flere af dem, jeg talte med om emnet, der ved nærmere eftertanke kommenterede at flere busser nok

ikke ville gøre den store forskel alligevel, da de måske blot ville ende med at køre tomme frem og tilbage mens familierne hver i sær stadig ville have deres to biler.

Fællesskabet og det rige foreningsliv nævnes ikke som en motivationsfaktor for at flytte til Øster Hornum, men når man er fremme, er det ikke svært at komme ind i byens liv. En af de aktive fra hallen fortalte mig, hvordan han havde oplevet den første tid efter at være flyttet til byen som nærmest surrealistiske, "*folk stoppede en på gaden og fortalte deres livshistorie, og så, ja nu må du godt fortælle din livshistorie*". Dog nævner han, i enighed med mange af de øvrige borgere, at den primære vej ind i byen skete via børnenes aktiviteter i skolen og i foreningerne i fritiden eller gennem eget engagement i nogle af de fritidsaktiviteter, byen har at byde på.

Og i en by som Øster Hornum, der ikke tilbyder mange arbejdspladser, hvor størstedelen af de lokale derfor pendler ud af byen for at arbejde hver dag, kræver det da også en indsats ikke at ende som sove-by. Og her spiller det aktive foreningsliv en stor rolle. I følge de beboere, jeg talte med om emnet, var der bred enighed om at det er gennem foreningsaktiviteterne samt de årlige sommer- og julefester blandt andet, at byens beboere kommer til at føle sig som en del af fællesskabet i Øster Hornum.